

Examenul național de bacalaureat 2021
Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

*Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică;
Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)*

Testul 9

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Punctajul total este de 100 de puncte. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.
- În cazul itemilor obiectivi, alegerea de către elev a două variante de răspuns duce la anularea rezolvării exercițiului respectiv.

I TÉTEL **(30 de puncte)**

a. Cím és szövegegész viszonya **5 pont**

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz *5 pont*
(pl. A szövegegész visszaigazolja a címet, kapcsolódik a cím keltette előfeltevésekhez; a kérdő formában megfogalmazott címmel összhangban van az érzés tétováságát jelző „Én nem tudom...” kijelentés ismétlődése a versben; az utolsó mondatban a „ha” kötőszóval együtt megismétlődik a cím stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*,
részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*,
részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*,
kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

b. A konkrét vershelyzet **5 pont**

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz *5 pont*
(pl. A vershelyzet egy szerelmi érzést jelenít meg; udvarló vallomásvers; kötődés, vonzalom kifejezése, az önzetlen, feltétel nélküli szeretet megnyilvánulása; az önmagába néző, befelé (is) figyelő szerelmes férfi alázattal viszonyul szerelméhez, nem vár viszontérzelmet, sőt elnézést kér saját érzelmeiért stb),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*,
részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*,
részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*,
kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

c. A versbeszéd jellemzői **5 pont**

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz *5 pont*
(pl. A versbeszéd személyes, közvetlen; vallomásosság jellemzi; én-beszéd, a beszélő mindvégig E/1.-ben szólal meg; monológot mond, egyszólamúság jellemzi; mindvégig ugyanaz beszél, de van megszólítottja, ezt jelzi az E/2 használata, pl. „szavadon”, „pillantásod” stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*,
részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*,
részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*,
kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

d. A hangulatot megteremtő költői képek, stílusalakzatok **5 pont**

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz *5 pont*
(pl. a melankolikus, elégikus hangulatot a hasonlatok és művészi jelzők teremtik meg, melyeket az alkony, az este, illetve a sír motívumával kapcsol össze: „Mint alkonyég felhőjén, mely ragyog,/És rajta túl derengő csillagok”, „Mint napsugár, ha villan a tetőn,/Holott borongón már az este jön”; a stílusalakzatok, pl. az ismétlés, „Én nem tudom...”, a felsorolás , „Ha balgaság, ha tévedés...” ugyancsak a melankolikus, elégikus hangulatot erősítik stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

e. Az impresszionista stílus jellemzői a versben

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont
(pl. erős hangulatiság; szinesztéziák használata, „Szavaid selyme”, „Fájása édes”; fény-
árnyék hatások jelenléte az 1–2. vsz-ban; ízléményt kifejező kép: „édes”; képhalmozás, sűrítő
komplexitás stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Helyes fogalomhasználat, nyelvi igényesség, helyesírás

5 pont

Logikus gondolatmenet, részben helyes fogalomhasználat, helyesírás 4 pont, helyenként
töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, helyesírás 3 pont, logikus gondolatmenet,
helytelen fogalomhasználat, helyesírás 2 pont, töredezett gondolatmenet, helytelen
fogalomhasználat, helyesírás 1 pont.

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

II. TÉTEL

(30 de punct)

1. Konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése. Helyes válasz: b.

5 pont

2. Adatok és gondolatok értelmezése és összefoglalása. Szövegtömörítés.

Lényeglátás. Rövid válasz megfogalmazása a következő szövegrészlet alapján: „A Bold
kreatív ügynökségnél dolgoztam, amikor kitört a járvány. A munkatársaimmal azon gondolkodtunk,
hogy mit tehetünk a társadalomért, hogy ne csak ülünk és élvezzük, hogy még többen akarnak
online kommunikálni, hanem hogy hogyan tudnánk hasznosítani a tudásunkat. A kutyám
sétáltatása közben gondolkodtam el azon, hogy a kutyával még úgy ahogy elvagyunk, bár ő is érzi
a feszültséget, de milyen lehet egy szülőnek a gyerekével. Mert eleve ott van a járvány miatti
szorongás, erre még rájön, hogy lesz-e munkahely, iskola. Feszültségek voltak mindenkiben, és
az érthetlenség volt a legerősebb. Eleinte azt akartam, hogy írok pár versikét, amelyek arról
szólnak, hogy mi a koronavírus hatása, és arról, hogy rendben van, ha valaki meg van ijedve és
szorong. Szerettem volna megnyugtatót a gyerekeket, magyarázatot adni arról, hogy mi van. Mert
sokkal könnyebb a félelmekkel bánni, ha tudjuk, hogy mitől félünk. Szerettem volna segíteni a
szülőknek is, hogy tudjanak kommunikálni erről a gyerekekkel”.

5 pont

3. A szövegben lévő logikai és tartalmi kapcsolatok, összefüggések felismerése: pl.
meseregény, vers, költő, író, szöveg. Minden helyesen kiírt kulcsszó 1 pontot ér.

5 pont

4. Témához való igazodás

5 pont

A véleménykifejtés követelményeinek betartása

5 pont

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás

5 pont

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem
befolyásolja a pontozást.

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

III. TÉTEL

(30 de puncte)

a. a választott alkotás műfaji sajátosságai

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Kármán*: szentimentalista levél-/naplóregény, énregény: bevezető: három kitalált
elbeszélői szólam: olvasási módot kínál; levelek, naplójegyzetek: Fanni szeretethiányának,
szerelemre lobbanásának, önmegértésének, halálának, túlérzékenységének története;
énelbeszélés, a történetmondás ismételt megszakad; vallomásosság;

Jókai: társadalmi, romantikus regény: prózai epikai műfaj, nagy terjedelmű, hosszú időtartamot felölelő történet szerteágazó cselekménnyel, fő- és mellékszereplőkkel; a történettség mellett nagy fontossága van benne a szereplők érzés- és gondolatvilágának, jellemfejlődésének; elkülönülnek a pozitív és negatív alakok, pozitív szereplői kivételes testi-lelki tulajdonságokkal felruházott „mesehősök”, negatív szereplői démonian gonoszak; különböző hangnemeket olvaszt egygké; lineáris, előrehaladó történetalakítás, kalandos epizódok, váratlan fordulatok, metonimikus és metaforikus összefüggések; a nagy történet különböző történetekből épül fel; regény kezdete és zárata – cselekményszervező elem; időtlenség; elbeszélő mindentudó, szubjektív, szemtanú;

Krúdy: klasszikus modern novella: kis terjedelmű, kevés szereplője van, a mellékszereplők kellekek csupán a főhős, Szindbád érzelmei, hangulatai kifejezésében; rövid időintervallumon belül és kevés helyszínen játszódik a cselekmény, csattanóval végződik stb.),

értvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben értvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben értvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

b. a mű stílusirányzatának jellemzői

5 pont

Értvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Kármán*: a szentimentalizmus jellemzői: az érzelmek kultusza, halálvágy; a természetbe menekülés az emberek, a társadalom kegyetlensége elől; tiltott, beteljesületlen szerelem;

Jókai: a romantika jellemzői: az érzelmek szenvedélyes kifejezése (pl. Noémi), szerelmi háromszögek, a képzelet szabad szárnyalása (romantikus meseszöveg); kedveli a festőiséget (pl. a dunai hajóút leírása), a polarizálást (pl. Tímea-Noémi), az egzotikumot (Senki-szigete), a hangnemek keverését (a mű komor alaphangulata hol melankóliával, hol idillel oldódik); titok; dilemma; kiélezett konfliktusok;

Krúdy: két klasszikus modern irányzat jellemzői: azok az eljárások, amelyek a szecesszióhoz – részletek „burjánztatása”, indázó mondatszerkesztés – és az impresszionizmushoz – pillanatnyi benyomás megragadása, a pillanat kimerevítése, szín- és hangélmények, erős hangulatiság, elaprózott, érzékletes képek, szinesztézia használata – kapcsolódnak stb.),

értvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben értvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben értvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

c. történetalakítás a választott műben

5 pont

Értvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Kármán*: az egyes szám első személyű megszólalást három kitalált, fiktív elbeszélő szöveg vezet be – egy szerkesztői előszó, Fanni hagyatékának az Uránia szerkesztőjéhez való kerülésének körülményeiről tudósít; egy, a Fanni életsorsát külső nézőpontból összegző bevezetés; és egy, a hagyatékra reflektáló, személyes hangú szöveg, Fanni szerelmének, T-ai Józsinak a szövege, ezt követi a *Napi jegyzések és levelek* című fő rész, ami Fanni naplójegyzeteit és leveleit tartalmazza; a történetalakítás alapvetően metonimikus; az önelbeszélésből kibontakozó cselekmény egy évet fog át; tavasztól tavaszig tartanak az események; bár az idő múlását a naplójegyzések pontosan nem jelölik, az időkezelés lineáris;

Jókai: meseszövege egyszerű: a cselekmény lineáris, a történetmondás alapvetően metonimikus; a különböző színhelyek és bonyodalmak váltakozása metaforikus történetalakításra vall, de ez az időbeli előrehaladásnak megfelelően történik; hosszabb leíró vagy értekező rész ritkán szakítja meg a történetmondást, ez inkább a mű elejére kerül; motívumok, utalások egész rendszere tartja egységben a cselekmény szerteágazó szálait - ez viszont a metaforikus történetalakítás jellemzője – pl. a malom, illetve a félhold motívum ismétlődése;

Krúdy: az elbeszélés 3. személyű, az elbeszélő mindentudó, de nézőpontja nem rögzített, többnyire az emlékező Szindbád tudatát beszéli el; az elbeszélést nem a külső, folyamatosan előre haladó, lineáris idő szervezi, hanem az emlékező tudat belső ideje, amely képzettársításokon

alapuló, csapongó időszerkezetet, metaforikus történetmondást eredményez; az emlékezés ideje és az emlék ideje átjárja egymást *stb.*),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*,

részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*,

részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*,

kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

d. a múlt, az emlékezés szerepe a hős életében

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz, a témát meghatározó sajátossága *5 pont*

(pl. *Kármán*: a hősnő, mivel szeretetlennek, ridegnek érzi az őt körülvevő világot, először a holtak, anyja és bátyja, világát érzi közel magához, rájuk emlékezik, tehát a természet mellett a múlt a legfontosabb menedéke; később a földi szerelemben megérti önmaga lényegét, és átéli a teljesség harmóniáját, de ez csak rövid ideig tarthat, ez is emlékké válik, amely megőrződik a hátrahagyott írásokban;

Jókai: a fő-és mellékszereplők életében egyaránt fontos szerepet játszik a múlt, az emlékezés: Timár Mihályt a vörös félhold időről időre emlékezteti arra a tetteire, amely nem hagyja nyugodni, végül üzletember múltjától elszakadva tud boldog lenni a Senki-szigetén; Teréza mama egy múltbeli keserű tapasztalata miatt választotta a Senki-szigetét, ugyancsak múltbeli történések miatt zaklatja őt Krisztyán Tódor; Tímea azért nem tud haláláig boldog lenni, mert lehetetlen számára a múlttól való függetlenedés;

Krúdy: Szindbád, a novella főhőse az író alteregója, az álmok, az emlékezés Krúdy Gyulája; az igazi énjét kereső ember vetíti ki önmagát az álmok és a mesék síkjára; az eltűnt idő nyomában jár, régi szerelmét, ifjúkorának helyszínét szeretné még egyszer élővé varázsolni; megelevenednek azok a helyzetek, amelyekben a hős élni szeretne *stb.*),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*,

részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*,

részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*,

kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat

5 pont

Összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása *5 pont*,

összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek *részleges* betartása *4 pont*,

helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat *3 pont*, helyenként töredezett gondolatmenet, *helytelen* fogalomhasználat *2 pont*,

töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, *kísérlet a válaszadásra 1 pont*.

Helyesírás

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.